

SKUBĖJUSI DARYTI GERA

Vienuolė, disidentė, „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“ bendraautorė. Tikinčiųjų gynėja, kovotoja už tiesą, politinė kalinė, tapusi bekompromisės kovos už valstybingumą įtvirtinimą simboliu. Felicija Nijolė Sadūnaitė, kurią į amžiną kelionę palydėjome šį pavasarį, daugeliui tapo įkvėpimo šaltiniu, o kas įkvėpė pačią Nijolę?

Vienas tokių žmonių buvo Rusijoje gydytoju dirbęs vokiečių katalikas Frydrichas Jozefas Hasas, 25 metus nedomkamai gydęs kalinius ir vargšus. F. J. Hasui pavyko pakeisti kalinių gabenimo carinėje Rusijoje tvarką – jo dėka iki tol naudoti geležiniai antrankiai, kurie vasarą nudegindavo kaliniams rankas, o žiemą priešaldavo prie kūno, buvo aptraukti oda. Žmonės, skubantys daryti gera, Nijolei buvo didžiausias įkvėpimo šaltinis. Visa tai ji aprašė savo autobiografijoje.

Knygą „Skubėkime daryti gera“ išleido Krikščioniškos pagalbos, labdaros ir paramos fondas „Donum“. Tai pirmas knygų serijos „Pergalės ženklas“ leidinys. Ši serija skirta Lietuvos istorijai ir Nepriklausomybės kovai atminti, ginkluotojo ir neginkluotojo pasipriešinimo dalyviams, jų biografijoms ir atsiminimams įamžinti.

Knygoje „Skubėkime daryti gera“ darniai susijungia istorinio, religinio ir autobiografinio naratyvo registrai, o F. N. Sadūnaitės atsiminimus vienija pasitikėjimo Dievu ir žmogiškomis vertybėmis leitmotyvas.

„Sužinojęs, kad Lietuvoje gyvi liko vos keli partizanai, supratau, kad dar likusi kita karta žmonių, kurie, partizanų įkvėpti, su režimu kovojo neginkluota kova. Supratęs, kad ir jų gretos retėja, nutariau skubiai fiksuoti ir išleisti šių šviesių žmonių autobiografijas, kad šis periodas niekada nebūtų ištrintas iš Lietuvos istorijos. Seserį N. Sadūnaitę pažinojau jau du dešimtmečius, tad jos knyga tapo pirmuoju serijos

leidiniu“, – apie tai, kaip gimė idėja imtis šios knygų serijos, pasakojo fondo „Donum“ vadovas Tomas Reventas. Beje, šią vasarą spaustuvei bus atiduota ir kita šios serijos knyga – 15 metų lageryje praleidusio disidento, publicisto, religinio mąstytojo Petro Plumpos autobiografija „Kelionė į gyvenimą“.

„Nijolė visą gyvenimą stengėsi dėl kitų žmonių ir niekada nieko nėra prašiusi dėl savęs. Viskas dėl kitų. Turbūt šis jos asmenybės aspektas man įstrigo labiausiai“, – prisiminimais apie F. N. Sadūnaitę dalijosi T. Reventas.

Skaitant disidentės atsiminimus įstringa ne tik šviesių vienuolė įkvėpusių žmonių portretai, bet ir kruvinos, represinės valdžios grimasos ir žiaurūs, protu nesuvokiami kankinimai, kuriuos sovietų valdžia pasitelkdavo bandydama nutildyti priešus. Suimta, kalinta, išvežta į lagerį, išstremta į Sibirą, sugrįžusi, vėl suimta, žiauriai kankinta – KGB N. Sadūnaitę laikė viena didžiausių grėsmių sovietinei santvarkai, tad buvo bandoma ją žūtbut palaužti grasinimais, švitinimu, cheminiais preparatais, smurtu. Visa tai atlaikiusi vienuolė įkvėpė stiprybės kitiems ir tapo pasipriešinimo melo režimui simboliu.

„Sistema buvo žiauri ir negailestinga, tačiau net žinodama, kaip liūdnai viskas gali baigtis, sesuo Nijolė niekada nenuleido rankų ir visą savo gyvenimą atidavė kovai, – pasakoja T. Reventas. – Turbūt vienas labiausiai įstrigusių epizodų šioje knygoje yra jos papasakotas tėvo Pijaus, dabar – šv. Pijaus, ir vyskupo Karolio Voitylos, dabar – šv. Jono Pauliaus II, pokalbis. Sovietiniais laikais valdžia leisdavo vyskupui vykti į Italiją, ten jis aplankydavo ir kunigą kapuciną tėvą Pijų. Šis jam perdavė tokią žinią: kai susitiksi su lietuviais, pasakyk, kad jokia tauta neturi tiek šventųjų kankinių, kiek Lietuva. Tegul lietuviai prašo savo šventųjų kankinių užtarimo, ir Lietuva nežus.“ ■